

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

*str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md*

10.02.2020 nr. 04/1431

La nr. 18-23-1036 din 10 februarie 2020

**Ministerul Sănătății, Muncii
și Protecției Sociale**
copie: Cancelaria de Stat

Urmare examinării proiectului legii pentru modificarea unor acte legislative **(număr unic 86/MSMPS/2020)**, expunem următoarele.

La Art. I textul „alineatul (1)” se va substitui cu cuvintele „alineatul unu”, deoarece articolele *Legii nr. 909/1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl* nu sunt structurate în alineatele însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde.

De asemenea, se va face referire la propoziția a doua din alineatul unic, care se propune a fi substituită, fără individualizarea acesteia.

La Art. II:

După izvorul publicării *Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului* cuvintele „și completările” se vor exclude, or, potrivit prevederilor art. 62 din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a dispozițiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text. Astfel, accețiunea cuvântului „modificarea” cuprinde și completarea actelor normative.

La pct. 1 remarcăm că, deși Curtea europeană a drepturilor omului a statuat că statele se bucură de o marjă largă de apreciere în reglementarea politicilor lor sociale, inclusiv dreptul de a-și reglementa în mod independent sistemul de pensii (*Janković c. Croației*, decizia din 12 octombrie 2000), nu trebuie de pierdut din vedere specificul și importanța sistemului judiciar, astfel încât să nu se afecteze principiul independenței judecătorilor (a se vedea *Hotărîrea Curții Constituționale nr. 25 din 27 iulie 2017 pentru controlul constituționalității Art. II din Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative*, §49).

Tot în *Hotărîrea nr. 25 din 27 iulie 2017*, §41 și §64 Curtea Constituțională a menționat că, principiul independenței justiției apără pensia specială a judecătorilor,

Digitally signed by Fortea Radu
Date: 2020.02.10 17:22:03 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

ca parte integrantă a stabilității financiare a acestora, în aceeași măsură cu care apără celelalte garanții ale acestui principiu, iar excluderea prevederilor speciale care reglementează pensia specială a judecătorilor afectează principiul independenței judecătorului, consfințit de articolul 116 din *Constituție*.

La pct. 2 cuvintele „cu un nou alineat” se vor substitui cu cuvintele „cu alineatul”.

La Art. III norma privind interdicția recalculării pensiilor procurorilor stabilite pînă la data de 01.01.2018 poartă caracter retroactiv, motiv pentru care este în dezacord cu art. 22 din *Constituție*.

Prin conținutul său, art. 22 din *Constituția Republicii Moldova* recunoaște că principiul neretroactivității legilor nu este numai o cauză particulară, dar și că acesta are o importanță majoră. Legiuitorul a calificat acest principiu ca esențial pentru drepturile și libertățile fundamentale ale omului, statul avînd obligația de a asigura condițiile necesare pentru realizarea acestora (*Hotărîrea Curții Constituționale nr. 3/2012 (taxa de licență pentru întreținerea cazinourilor)*, § 102).

Atragem atenția că, Curtea Constituțională în jurisprudența sa, a statuat că, la determinarea temeiurilor juridice, condițiilor de stabilire și plată a pensiilor, modalităților de calculare a cuantumului pensiei, legiuitorul are obligația de a ține cont de faptul că, asigurările sociale stabilite anterior nu pot fi anulate fără a fi substituite prin măsuri echivalente. Noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai față de persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior (*Hotărîrea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art. I pct. 22 și art. II-V din Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative*, §4).

La fel, în aceeași hotărîre, Curtea Constituțională a subliniat că, dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrînd în contradicție cu art. 22 din *Constituție* (§8).

Adițional, se va ține cont că, un drept social care are valoare economică, dobîndit licit poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din *Constituție* și respectiv art. 1 din Protocolul nr. I la *Convenția europeană a drepturilor omului*.

La Articolele VI și VII referința la *Legea nr. 133/2008 cu privire la ajutorul social* și *Legea nr. 147/2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative* se va expune ținînd cont de prevederile art. 55 alin. (5) din *Legea nr. 100/2017* astfel încît la indicarea datei de adoptare a actului normativ să se indice numărul de ordine,

ca element de identificare, la care să se adauge anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”.

La Art. VII se va reține că, expresia „în dependență de” reprezintă o calchiere după modelul rusesc, al cărui echivalent în limba română este „în funcție de”. În acest context, propunem substituirea cuvintelor „în dependență de” cu cuvintele „în funcție de”.

Art. VIII după titlul *Legii nr. 156/2019 cu privire la acordarea indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți*, se va completa cu izvorul publicării acesteia – „(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 367-377, art. 242)”, iar textul „la sfârșit cu cuvintele” se va exclude, fiind utilizată regula generală, potrivit căreia, în cazul în care nu este specificat după care cuvânt se operează modificarea, aceasta se va include în final.

La Art. IX :

La alin. (1) cuvintele „la momentul publicării” se vor substitui cu textul „la data publicării, cu excepția Articolului II care va intra în vigoare la 1 ianuarie 2021 și Articolul VI care va intra în vigoare la 1 aprilie 2021”.

Alineatul (3) va fi renumerotat și va constitui alineatul (2).

Alineatele (2) și (4) sînt inutile și vor fi excluse.

Secretar de stat

Radu FOLTEA

Casa Națională de Asigurări Sociale
a Republicii Moldova

2028, mun. Chișinău, str.Gh. Tudor, 3
tel./fax: 73-51-81; tel.: 25-78-25
c/f 1004600030235
IBAN MD84TRPFAH518710A01691AA

Национальная Касса Социального
Страхования Республики Молдова

2028, мун. Кишинэу, ул. Георге Тудор, 3
тел./ факс: 73-51-81; тел.: 25-78-25
ф/к 1004600030235
IBAN MD84TRPFAH518710A01691AA

11 FEB. 2020

nr

IT - 03/03 - 40

La nr.

unic 86/MSMPS/2020

Ministerul Sănătății, Muncii și protecției Sociale

Copie: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

Prin prezenta, Casa Națională de Asigurări Sociale comunică despre examinarea proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative (număr unic 86/MSMPS/2020)* și în limitele competenței sale funcționale comunică despre următoarele propuneri.

1. La **Articolul III** din proiect, în pct.1, la art.13, alin. (1) de completat cu următoarea propoziție.

„Coeficientul de indexare se stabilește se către Guvern.”

2. La **Articolul III** din proiect, în pct.2, art.33, alin. (6) de substituit cuvintele „pentru vechime în muncă ca procuror” cu cuvântul „procurorilor”.

3. La **Articolul V** din proiect, cuvintele „Articolul 17” de substituit cu „Articolul 16”.

4. La **Articolul VIII** din proiect, la art. 1 alin. (4) după cuvintele „venitul lunar asigurat realizat” de completat cu cuvintele „, în luna decesului soțului”.

Director general

Digitally signed by Țîbîrnă Elena
Date: 2020.02.11 09:53:50 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Elena ȚÎBÎRNĂ

Ex. O.Reguș
022-257-634
S.Pecyer
022-257-833

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2005, mun.Chișinău, str.Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-26-00, fax 022-26-25-17

10.02.2020 nr. 07/2-03/15

La nr. 18-23-1036 din 10.02.2020

**Ministerul Sănătății,
Muncii și Protecției Sociale**

Copie: **Cancelaria de Stat**

La indicația Cancelariei de Stat nr.18-23-1036 din 10 februarie 2020, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul hotărîrii Guvernului ”Cu privire la aprobarea proiectului legii pentru modificarea unor acte legislative” (număr unic 86/MSMPS/2020) și conform competențelor funcționale comunică următoarele.

La **Articolul V** cifra ”17” de substituit cu ”16”.

Totodată, pornind de la prevederile articolului 30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, se consideră necesar ca capitolul „Fundamentarea economico-financiară” din nota informativă la proiect să descrie cheltuielile necesare implementării prevederilor proiectului de lege.

SECRETAR DE STAT

Tatiana IVANICICHINA

Digitally signed by Ivanicichina Tatiana
Date: 2020.02.11 19:55:54 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

SINTEZA
obiectilor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Finanțelor	<p>La Articolul V cifra "17" de substituit cu "16".</p> <p>Totodată, pornind de la prevederile articolului 30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, se consideră necesar ca capitolul „Fundamentarea economico-financiară” din nota informativă la proiect să descrie cheltuielile necesare implementării prevederilor proiectului de lege.</p> <p>Comunica lipsa de obiecții și propuneri.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Implementarea prevederilor proiectului de lege nu vor necesita mijloace financiare suplimentare, față de sumele aprobate în acest sens în anul 2020.</p>
Ministerul Economiei și Infrastructuri		
Ministerul Justiției	<p>La Art. I textul „alineatul (1)” se va substitui cu cuvintele „alineatul unu”, deoarece articolele Legii nr. 909/1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobil nu sunt structurate în alineatele însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde.</p> <p>De asemenea, se va face referire la propoziția a doua din alineatul unic, care se propune a fi substituită, fără individualizarea acesteia.</p> <p>La Art. II: După izvorul publicării Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului cuvintele „și completările” se vor exclude, or, potrivit prevederilor art. 62 din Legea nr.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p>

100/2017 cu privire la actele normative, modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a dispozițiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text. Astfel, accețiunea cuvântului „modificarea” cuprinde și completarea actelor normative.

La pct. remarcăm că, deși Curtea europeană a drepturilor omului a statuat că statele se bucură de o marjă largă de apreciere în reglementarea politicilor lor sociale, inclusiv dreptul de a-și reglementa în mod independent sistemul de pensii (Janković c. Croației, decizia din 12 octombrie 2000), nu trebuie de pierdut din vedere specificul și importanța sistemului judiciar, astfel încât să nu se afecteze principiul independenței judecătorilor (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 25 din 27 iulie 2017 pentru controlul constituționalității Art. II din Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, §49).

Tot în Hotărârea nr. 25 din 27 iulie 2017, §41 și §64 Curtea Constituțională a menționat că, principiul independenței justiției apără pensia specială a judecătorilor, ca parte integrantă a stabilității financiare a acestora, în aceeași măsură cu care apără celelalte garanții ale acestui principiu, iar excluderea prevederilor speciale care reglementează pensia specială a judecătorilor afectează principiul independenței judecătorului, consfințit de articolul 116 din Constituție.

La pct. 2 cuvintele „cu un nou alineat” se vor substitui cu cuvintele „cu alineatul”.

Se acceptă.

La Art. III norma privind interdicția recalculării pensiilor

La Art. III, pct. 2 a fost exclus.

procurorilor stabilite pînă la data de 01.01.2018 poartă caracter retroactiv, motiv pentru care este în dezacord cu art. 22 din Constituție.

Prin conținutul său, art. 22 din Constituția Republicii Moldova recunoaște că principiul neretroactivității legilor nu este numai o cauză particulară, dar și că acesta are o importanță majoră. Legiuitorul a calificat acest principiu ca esențial pentru drepturile și libertățile fundamentale ale omului, statul avînd obligația de a asigura condițiile necesare pentru realizarea acestora (Hotărîrea Curții Constituționale nr. 3/2012 (taxa de licență pentru întreținerea cazinourilor), § 102).

Atragem atenția că, Curtea Constituțională în jurisprudența sa, a statuat că, la determinarea temeiurilor juridice, condițiilor de stabilire și plată a pensiilor, modalităților de calculare a cuantumului pensiei, legiuitorul are obligația de a ține cont de faptul că, asigurările sociale stabilite anterior nu pot fi anulate fără a fi substitute prin măsuri echivalente. Noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai față de persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior (Hotărîrea Curții Constituționale nr. 9 din 30 martie 2004 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art. I pct. 22 și art. II-V din Legea nr. 358-XV din 31 iulie 2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, §4).

La fel, în aceeași hotărîre, Curtea Constituțională a subliniat că, dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posteroare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrînd în contradicție cu art. 22 din Constituție (§8).

Totodată, la Art. IX a fost prevăzut:

(3) Pensiile pentru vechime în muncă, stabilite pînă la:

- 1 Ianuarie 2018 pentru procurori și

- 1 ianuarie 2021 pentru judecători,

se vor indexa în condițiile art. 13 din

Legea nr. 156/1998 privind sistemul

public de pensii, fără a fi recalculate

ținîndu-se cont de mărimea salariului

lunar al acestor categorii de persoane în

exercițiu.”.

Adițional, se va ține cont că, un drept social care are valoare economică, dobândit licit poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție și respectiv art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția europeană a drepturilor omului.

La Articolele VI și VII referința la Legea nr. 133/2008 cu privire la ajutorul social și Legea nr. 147/2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative se va expune fiind cont de prevederile art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ să se indice numărul de ordine, ca element de identificare, la care să se adauge anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”.

La Art. VII se va reține că, expresia „în dependență de” reprezintă o calchiere după modelul rusesc, al cărui echivalent în limba română este „în funcție de”. În acest context, propunem substituirea cuvintelor „în dependență de” cu cuvintele „în funcție de”.

Art. VIII după titlul Legii nr. 156/2019 cu privire la acordarea indemnizației în cazul decesului unuia dintre soți, se va completa cu izvorul publicării acesteia – „(Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 367-377, art. 242)”, iar textul „la sfârșit cu cuvintele” se va exclude, fiind utilizată regula generală, potrivit căreia, în cazul în care nu este specificat după care cuvânt se operează modificarea, aceasta se va include în final.

Se acceptă.

Se acceptă.

Se acceptă.

	<p>La Art. IX : La alin. (1) cuvintele „la momentul publicării” se vor substitui cu textul „la data publicării, cu excepția Articolului II care va intra în vigoare la 1 ianuarie 2021 și Articolul VI care va intra în vigoare la 1 aprilie 2021”. Alineatul (3) va fi renumerotat și va constitui alineatul (2). Alineatele (2) și (4) sînt inutile și vor fi excluse.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>Casa Națională de Asigurări Sociale</p>	<p>1. La Articolul III din proiect, în pct. 1, la art.13, alin. (1) de completat cu următoarea propoziție. „Coeficientul de indexare se stabilește se către Guvern.”</p> <p>2. La Articolul III din proiect, în pct. 2, art.33, alin. (6) de substituit cuvintele „pentru vechime în muncă ca procuror” cu cuvintul „procurorilor”.</p> <p>3. La Articolul V din proiect, cuvintele „Articolul 17” de substituit cu „Articolul 16”.</p> <p>4. La Articolul VIII din proiect, la art. 1 alin. (4) după cuvintele „venitul lunar asigurat realizat” de completat cu cuvintele „, în luna decesului soțului”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La Art. III, pct. 2 a fost exclus.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă.</p>
<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>Recomandări: Substituirea textului: „Articolul 17, alineatul (7) din Legea nr.756/1999 asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.31-33, art.192), cu modificările ulterioare va avea următorul cuprins: „(2) Indemnizația de dizabilitate se indexează în condițiile art.13 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii.” cu textul: „Articolul 16, alineatul (7) din Legea nr.756/1999 asigurării</p>	<p>Se acceptă. Textul a fost substituit.</p>

	<p>pentru accidente de muncă și boli profesionale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.31-33, art.192), cu modificările ulterioare va avea următorul cuprins: „(7) Indemnizația de dizabilitate se indexează în condițiile art.13 din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii.”.</p>	
--	--	--

Ministru

Viorica DUMBRĂVEANU